

**ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ
3ου ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
ΤΟΥ ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ ΤΗΣ
ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ**

29-30 Ιουνίου, 1-2 Ιουλίου 2000

3ο ΤΑΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΤΟΥ ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα αποτελέσματα των εκλογών της 9ης Απριλίου υποχρεώνουν το ΣΥΝ να θέσει προς συζήτηση και αποσαφήνιση το σύνολο των στοιχείων που συγκροτούν την ιδεολογικοπολιτική του φυσιογνωμία.

Επίσης τα εκλογικά αυτά αποτελέσματα, στο μέτρο που απηχούν κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά δεδομένα, μιας νέας περιόδου της πολιτικής ζωής, επιβάλλουν συστηματική και διορατική ανάλυση. Αυτό το αναλυτικό πλαίσιο και τα κριτήριά του δεν νοείται να παραπέμπουν διαρκώς στην εικοσιπενταετία της μεταπολίτευσης, τις κατακτήσεις της ή τις απώλειες της από πλευράς πολιτικών αποκρυσταλλώσεων και διαρθρωτικών αλλαγών. Επιβάλλεται, με τρόπο ουσιαστικό και διορατικό, να ανιχνευτεί και να ερμηνευτεί αυτή η νέα περίοδος, με τα δικά της χαρακτηριστικά, μετά ένα τέταρτο του αιώνα από τη μεταπολίτευση, με την Ελλάδα εντός της ΟΝΕ, στην έναρξη του 21ου αιώνα.

Η εξασφάλιση της κοινοβουλευτικής παρουσίας του ΣΥΝ, μας δίνει τη δυνατότητα μιας ψύχραιμης συζήτησης. Όμως οι σημαντικές εκλογικές απώλειες δεν αφήνουν περιθώρια εφησυχασμού ή επιφανειακών ερμηνειών.

Η ανάγνωση του εκλογικού αποτελέσματος και της δυναμικής του δεν πρέπει να είναι περιγραφική αποτίμηση, με την κλειστή λογική, της μιας κι έξω ερμηνείας των δεδομένων. Οφείλει να είναι σύνθετη και διαρκής ανάλυση της πολυπλοκότητας των συνθηκών, που έχουν διαμορφωθεί και των επιπτώσεών τους στο κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό, θεσμικό και πολιτισμικό πεδίο.

Είναι αυτονόητο ότι και για το ΣΥΝ, το εκλογικό αποτέλεσμα επιβάλλει συζήτηση ουσιαστική, για πολύ πιο σοβαρά θέματα, από τις αντιγνώμεις για την επάρκεια της μιας ή της άλλης γραμμής, ή από τις αντιπαραθέσεις για από την δικαίωση της μιας ή της άλλης τακτικής.

Ο ΣΥΝ ολοκληρώνει μια δεκαετία πολιτικής παρουσίας στα δημόσια πράγματα της χώρας και η διαδρομή του σημαδεύεται από έντονες πολιτικές και κομματικές δοκιμασίες.

Αυτός ο πρώτος κύκλος εμπειριών, θετικών κι αρνητικών, επιβάλλεται να αναλυθεί και να αξιοποιηθεί όχι σε κλίμα παρελθοντολογίας ή εσωστρέφειας, αλλά προκειμένου να απαντηθεί με τεκμηριωμένο και αξιόπιστο τρόπο, στις σημερινές συνθήκες μια σειρά ερωτημάτων:

▶ γιατί ο ΣΥΝ έχει πολιτικό χώρο παρέμβασης, με ιδεολογικές και κοινωνικές αναφορές, αλλά και πολιτικό ρόλο με εκλογική και κοινωνική βάση, στη σημερινή πραγματικότητα και την προοπτική της,

▶ γιατί ο ΣΥΝ μπορεί και πρέπει να εκφράσει την δημοκρατική Αριστερά των κοινωνικών κινημάτων και της οικολογίας, ως ριζοσπαστική κι απαραίτητη δύναμη για τον προοδευτικό εκσυγχρονισμό και τον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της χώρας,

▶ γιατί στην πορεία για την οικοδόμηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης η σύγχρονη Ευρωπαϊκή Αριστερά, τα κοινωνικά και οικολογικά κινήματα, οι κινήσεις πολιτών για την προστασία των δικαιωμάτων, της ποιότητας ζωής και των καταναλωτών έχουν πρωτοποριακό κι αναντικατάστατο ρόλο να διαδραματίσουν.

► γιατί το εύρος και οι συνέπειες των νέων συνθηκών στις διεθνείς σχέσεις στην παγκόσμια αγορά, στις οικονομικές και εμπορικές εξελίξεις, στις χρηματαγορές, στις τραπεζικές και νομισματικές πολιτικές, αλλά και τα μέσα επικοινωνίας και τα διαδικτυακά ψηφιακά τεχνολογία, παράγουν νέες αντιθέσεις, ανισότητες κι αντιφάσεις, που καθιστούν αναγκαία την δημιουργική παρέμβαση των δυνάμεων της σύγχρονης Αριστεράς για την εναλλακτική στρατηγική ρύθμισης, ελέγχου και δημοκρατικής οργάνωσης των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών και πολιτισμικών δεδομένων, προς όφελος της ανθρωπότητας.

Τα προβλήματα της φυσιογνωμίας, της πολιτικής συμμαχιών, της οργανωτικής συγκρότησης και της δημόσιας εικόνας του κόμματος, πρέπει να συζητηθούν σε βάθος και να υπάρξουν εκείνες οι επιλογές που θα άρουν τις υπαρκτές ασάφειες, συγχύσεις και αντιφάσεις, ώστε στη νέα περίοδο να υπάρξει ανοδική πορεία του ΣΥΝ. Αποφασιστική προϋπόθεση γι' αυτό το στόχο, είναι ο εμπλουτισμός και η εμπάθυνση του προγραμματικού λόγου, η διεύρυνση και η συστηματοποίηση των θεωρητικών και ιδεολογικών αναζητήσεων.

Το 3ο τακτικό συνέδριο οφείλουμε να το πραγματοποιήσουμε, έτσι ώστε να είναι ένα συνέδριο στρατηγικού προσανατολισμού, κάτω από τις νέες συνθήκες που έχουν διαμορφώσει τα πρόσφατα εκλογικά αποτελέσματα, αλλά και συνέδριο που θα δώσει πολιτική αποτελεσματικότητα κι οργανωτική επάρκεια, για μια διαρκή κι αξιόπιστη πολιτική παρέμβαση του ΣΥΝ.

Στη διάρκεια του επόμενου χρόνου είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθεί ένα νέο προγραμματικό συνέδριο, με κεντρικό στόχο την εμπάθυνση των προγραμματικών επεξεργασιών σε όλα τα επίπεδα και την ενεργοποίηση και συσπείρωση ευρύτερων πνευματικών και επιστημονικών δυνάμεων που κινούνται στο χώρο της σύγχρονης Αριστεράς.

1

- Ο ΣΥΝ φιλοδοξεί να εκφράσει στην Ελλάδα ένα νέο ρεύμα ιδεών - αξιών - πολιτικών προτάσεων και πολιτικής κουλτούρας, που υπερβαίνει τις εμπειρίες των μεγάλων ιστορικών μοντέλων που γνώρισε η Αριστερά κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα. Παρακολουθούμε βέβαια με προσοχή και ενδιαφέρον τις ζυμώσεις και διεργασίες που συντελούνται και σήμερα στο εσωτερικό τους, όμως ο ΣΥΝ δεν μπορεί να υπάρχει ως τμήμα αυτών των διεργασιών.

Στην απόφαση του ιδρυτικού μας συνεδρίου του 1992 λέγαμε:

"Συγκροτούμε τη νέα δημοκρατική, ριζοσπαστική Αριστερά πέρα από τη παραδοσιακή σοσιαλδημοκρατία και τον γραφειοκρατικό ολοκληρωτικό "σοσιαλισμό". Μια Αριστερά που υπερβαίνει τα διλήμματα και τις περιχαρακώσεις του ιστορικού σχίσματος του αριστερού κινήματος. Ξέρουμε ότι με την κατάρρευση των κοινωνιών του "υπαρκτού σοσιαλισμού", ο κύκλος του παραδοσιακού κομμουνιστικού κινήματος έκλεισε οριστικά. Και αυτό σημαίνει σαφή απόρριψη των χαρακτηριστικών του μονοκομματισμού, της κρατικής ιδεολογίας, του διπολισμού ως συστήματος ρύθμισης των διεθνών σχέσεων, του άτεγκτου κεντρικού σχεδιασμού, του μύθου της αντιπαράθεσης αντιπροσωπευτικής - άμεσης δημοκρατίας.

Ξέρουμε όμως το ίδιο καλά ότι η παραδοσιακή σοσιαλδημοκρατία περνά κι αυτή τη δική της κρίση, τις δικές της ιστορικές αποτυχίες, γνωρίζει τα δικά της όρια. Ότι, ιδιαίτερα, μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου, αυτό το ρεύμα έχει χάσει ακόμα και την προηγούμενη μεταρρυθμιστική του πνοή, εγκλωβίζεται όλο και περισσότερο στις

λογικές της φιλελεύθερης διαχείρισης, ενσωματώνεται στις κυρίαρχες εθνικές ηγεμονικές βλέψεις, αδυνατεί να χαράξει μια εναλλακτική πρόταση για την Ευρώπη.

Αλλά, ξέρουμε επίσης ότι στη βάση αυτών των εμπειριών αποτυχίας και αντιμετώπιζοντας τις νέες αντιθέσεις και προβλήματα, νέοι προβληματισμοί αναπτύσσονται, που διαπερνούν οριζόντια και τα δύο ιστορικά ρεύματα. Θέλουμε λοιπόν μια Αριστερά που θα απορρίπτει την αντίληψη που θεοποιεί το "μέσο" και ξεχνά το σκοπό ή απολυτοποιεί το σκοπό θεωρώντας ότι αυτός μπορεί να "αγιάζει" και τα μέσα". Μια Αριστερά που δεν θα περιορίζεται στην άρνηση, στην υπέρβαση, αλλά θα στηρίζεται θετικά στη σύνθεση, στη ζωντανή σχέση ρήξης και μεταρρύθμισης.

Συγκροτούμε λοιπόν το διακριτό ρεύμα της νέας δημοκρατικής - ριζοσπαστικής Αριστεράς ως τη βασική δύναμη που θα δράσει αποφασιστικά, καταλυτικά για τη ριζική ανασύνταξη του χώρου της ευρύτερης Αριστεράς για τη δημιουργία μιας νέας Αριστεράς πέρα από τα σημερινά μας όρια.

Ξεκινάμε λοιπόν για να διαφεύσουμε σήμερα, όσους βιάστηκαν να ταυτίσουν τα οράματα αυτά με τα γραφειοκρατικά καθεστώτα του λεγόμενου "υπαρκτού σοσιαλισμού" που κατέρρευσαν ή με την αποτυχία της σοσιαλδημοκρατίας.

Συγκροτούμε το νέο ισχυρό κόμμα, που θα είναι η έμπρακτη αμφισβήτηση του μύθου πως στις σύγχρονες κοινωνίες δεν έχει θέση η Αριστερά. Ότι, τάχα, είναι αναπότρεπτη η πολιτική πόλωση ανάμεσα σε δύο πολιτικούς χώρους: το συντηρητικό και την υπάρχουσα σοσιαλδημοκρατία.

Και σε αυτούς που μας καλούν να αφομοιωθούμε λοιπόν μέσα στο χώρο της κεντροαριστεράς απαντούμε: Είναι οι πραγματικές ανάγκες όλων εκείνων που υφίστανται τις αδικίες, τις ανισότητες της υπάρχουσας κατάστασης πραγμάτων, που απαιτούν την ύπαρξη της Αριστεράς. Και οι νέες αντιθέσεις που επιβάλλουν την ανάγκη μιας νέας ριζοσπαστικής Αριστεράς. Αυτόνομης, μαζικής, μαχόμενης. Είναι η αποτυχία της παραδοσιακής σοσιαλδημοκρατίας, και στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, να αποκρούσει τη συντηρητική επίθεση και να δώσει βιώσιμες λύσεις προοπτικής που κάνουν αναγκαία την ύπαρξη του δικού μας διακριτού ρεύματος ιδεών, πολιτικής, πράξης.

Να γιατί λέμε ότι η οικοδόμηση του νέου κόμματος είναι επιλογή μακράς πνοής, επιλογή αδιαπραγμάτευτη".

Επιβεβαιώνουμε και σήμερα ότι ο στόχος μας είναι η διαμόρφωση ενός κόμματος της Σύγχρονης Δημοκρατικής και Ριζοσπαστικής Αριστεράς. Της Αριστεράς του 2000, που εκφράζει τις προοδευτικές δυνάμεις των κοινωνικών κινημάτων και της οικολογίας.

Στην κατεύθυνση αυτή, ο ΣΥΝ απορρίπτει απόψεις, που τον οδηγούν σε συμπληρωματικό ρόλο ως προς το ΠΑΣΟΚ, αφού προτείνουν να είναι ο ΣΥΝ στο ακραίο αριστερό σημείο του πόλου, όπου το ΠΑΣΟΚ οριοθετεί τον λεγόμενο εκσυγχρονιστικό χώρο.

Απορρίπτει επίσης κάθε λογική συμπληρωματικότητας απέναντι στο ΚΚΕ που οδηγούν σε απόψεις περί στρατηγικής συνάντησης με το Κ.Κ.Ε. και δημιουργίας ενός "ενιαίου πόλου της Αριστεράς".

Αμετακίνητος στρατηγικός στόχος του ΣΥΝ είναι ο σοσιαλιστικός μετασχηματισμός της ελληνικής κοινωνίας.

Είμαστε αντίθετοι στις θεωρίες περί του τέλους της ιστορίας και της οριστικής επικράτησης του καπιταλισμού, με την παγκόσμια αγορά και την "ενιαία σκέψη".

Το ίδιο αντίθετοι, όμως, είμαστε και σε κάθε νοσταλγία για τα καταρρεύσαντα πρότυπα των κοινωνιών του τέως υπαρκτού σοσιαλισμού.

Θεωρούμε τον εαυτό μας κομμάτι της νέας Ευρωπαϊκής Αριστεράς, που, όπως κι εμείς, βρίσκεται στα πρώτα της βήματα, θέτοντας ερωτήματα, αμφισβητώντας τις κυρίαρχες σήμερα αντιλήψεις και αναζητώντας την στρατηγική που θα μετατρέψει την σημερινή κριτική και αμφισβήτηση, σε θετικό πολιτικό σχέδιο για τον προοδευτικό και σοσιαλιστικό μετασχηματισμό των ευρωπαϊκών κοινωνιών.

Επιδιώκουμε την συνάντηση μας με τις ιδέες και τις δυνάμεις της οικολογίας, με τα σύγχρονα κοινωνικά κινήματα, με τη ριζοσπαστική διάνοηση και αναζητούμε σε αυτή τη συνάντηση τα στοιχεία της νέας κοινωνικής δυναμικής, της ανανέωσης της πολιτικής σε επίπεδο θέσεων και δράσης, της εναλλακτικής πορείας για το νέο κοινωνικό κράτος, για τις πολυπολιτισμικές κοινωνίες της αλληλεγγύης, την ισόρροπη κι αξιοβίωτη ανάπτυξη, την διευρυμένη δημοκρατία της συμμετοχής και των ελέγχων.

Εκτιμάμε ότι είναι όχι μόνο απαραίτητη, αλλά αναντικατάστατη, μια Αριστερά που δεν θα αφομοιώνεται στην διεκπεραιωτική λογική της σοσιαλδημοκρατίας, που στις σημερινές συνθήκες συγκλίνει και συμβιβάζεται με τον φιλελευθερισμό. Μια αριστερά που δεν θα ταυτίζεται με τη νοσταλγία του δογματικού κομμουνισμού και την πολιτική επανίδρυσης των μοντέλων του υπαρκτού σοσιαλισμού.

Στην αυτόνομη ύπαρξη και παρουσία αυτής της Αριστεράς επιμένουμε, αναζητώντας σε κάθε φάση να αποσαφηνίζουμε και να τεκμηριώνουμε περαιτέρω την φυσιογνωμία της και την πολιτική της.

2. Στις αρχές του 21ου αιώνα, το πλαίσιο μέσα στο οποίο καλείται να δράσει η Αριστερά και να διατυπώσει τις στρατηγικές της προτάσεις, είναι το πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης.

Και μέσα σε αυτό το πλαίσιο, τίθενται με νέους όρους όλα τα μεγάλα κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα.

Απορρίπτουμε την άποψη ότι η παγκοσμιοποίηση ταυτίζεται νομοτελειακά με τον νεοφιλελευθερισμό.

Η ταύτιση αυτή, που σήμερα υπάρχει, είναι αποτέλεσμα συγκεκριμένων πολιτικών και κοινωνικών επιλογών. Επιλογών που γίνονται στο πλαίσιο του σημερινού συσχετισμού δυνάμεων. Απαντάμε με όρους σύγχρονης αριστεράς και ριζοσπαστικών προγραμματικών προτάσεων και παρεμβάσεων, στο ποια είναι η διακριτή και αξιόπιστη πολιτική φυσιογνωμία μας έναντι των άλλων πολιτικών δυνάμεων.

Η κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού στο τέλος της δεκαετίας του '80, η ιδεολογικοπολιτική επικράτηση του νεοφιλελευθερισμού και η ανάδειξη των ΗΠΑ ως της μόνης σήμερα υπερδύναμης, διαμόρφωσαν τους όρους, ώστε οι διαδικασίες

παγκοσμιοποίησης της οικονομίας, να αξιοποιηθούν για την προώθηση σε πλανητική κλίμακα των νεοφιλελεύθερων επιλογών.

▶ Επιλογών που εξυπηρετούν τα οικονομικά συμφέροντα των ΗΠΑ στα πλαίσια του ανταγωνισμού τους με άλλες ισχυρές οικονομίες.

▶ Επιλογών που εξυπηρετούν τα συμφέροντα μεγάλων επιχειρηματικών, χρηματιστηριακών και τραπεζικών ομίλων, με παγκόσμιο και περιφερειακό ρόλο.

▶ Επιλογών που εξυπηρετούν τα συμφέροντα συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων και στρωμάτων των αναπτυσσόμενων χωρών, που κερδοσκοπούν απροκάλυπτα σε βάρος ολόκληρων περιοχών του πλανήτη, ολόκληρων λαών και σε βάρος της πλειοψηφίας των εργαζομένων στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Οι επόμενες δεκαετίες θα σφραγιστούν από κοινωνικές και πολιτικές συγκρούσεις για την ανατροπή αυτών των επιλογών, καθώς και για την αλλαγή του συστήματος διεθνών σχέσεων, που προωθείται ώστε να εξασφαλίζει τη σταθερή και απρόσκοπτη λειτουργία τους.

Αυτή η ανατροπή, όσο δύσκολη κι αν είναι, ιστορικά είναι εφικτή, διότι η ίδια η σημερινή πραγματικότητα δημιουργεί τις δυνάμεις και τους όρους της αλλαγής της.

Στο πεδίο αυτών των αντιπαραθέσεων και συγκρούσεων θα προσδιορισθεί και θα συγκροτηθεί εκ νέου, ως δύναμη ιστορικής προοπτικής και κοινωνικής αλλαγής η Σύγχρονη Αριστερά. Η αριστερά της εποχής μας προσδιορίζεται, σε όλα τα επίπεδα, μέσα από τις αναζητήσεις της για το μέλλον, ως απάντηση στις δημοκρατικές, οικονομικές, κοινωνικές και οικολογικές προκλήσεις στο σύγχρονο κόσμο.

Ο αγώνας κατά του νεοφιλελευθερισμού στις σημερινές συνθήκες παγκοσμιοποίησης απαιτεί μια Αριστερά που να διαθέτει όραμα για τον τρόπο οργάνωσης και διεύθυνσης του σύγχρονου κόσμου, για την διαμόρφωση ενός δημοκρατικού πολυπολικού κόσμου, με αμυντικά περιφερειακά συστήματα κι αξιόπιστους διεθνείς οργανισμούς.

Η νέα παγκόσμια ρύθμιση και η πολιτική διακυβέρνηση της παγκοσμιοποίησης σε αντίθεση με την σημερινή κυριαρχία των δυνάμεων της αγοράς, είναι οι μεγάλοι στόχοι που από την πλευρά της Αριστεράς πρέπει να τεθούν στην ημερήσια διάταξη, των πολιτικών, κοινωνικών και θεωρητικών προταγμάτων.

Ο αγώνας κατά του νεοφιλελευθερισμού, στις σημερινές συνθήκες παγκοσμιοποίησης, απαιτεί μια Αριστερά που να διαθέτει όραμα και σχέδιο για τις σχέσεις αναπτυσσόμενων υπανάπτυκτων χωρών, όραμα και σχέδιο για την οικολογική πολιτική στον πλανήτη, για την κοινωνική πολιτική και την απασχόληση, για τον ελεύθερο χρόνο και τον πολιτισμό στις σημερινές συνθήκες αλματώδους ανάπτυξης των νέων τεχνολογιών, για την προστασία των καταναλωτών και την εξασφάλιση ποιότητας ζωής και κοινωνικής προστασίας καθολικής εφαρμογής, χωρίς αποκλεισμούς ή επιλεκτικότητες.

Απαιτεί μια Αριστερά που να έχει όραμα και σχέδιο για την λειτουργία της δημοκρατίας, τη φύση και την προστασία των σύγχρονων ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, για την αντιμετώπιση των ρατσιστικών κι εθνικιστικών φανατισμών, της ξеноφοβίας και των αποκλεισμών, των νέων κινδύνων που διαμορφώνουν για την προσωπική και κοινωνική ζωή οι νέες τεχνολογίες στην

καθημερινότητα, στις σχέσεις κράτους και πολίτη, στην απασχόληση και στην παραγωγή μεταλλαγμένων προϊόντων.

Απαιτεί συνολικά μια Αριστερά ικανή να υποδείξει μια εναλλακτική, προς την σημερινή, προοπτική για τον σύγχρονο κόσμο, αμφισβητώντας τη λογική και τις πρακτικές "των αναγκαστικών μονόδρομων".

Και βεβαίως μια Αριστερά ικανή να συγκρούεται, να εμπνέει κινήματα και ταυτόχρονα ικανή να δρα πολιτικά, να οικοδομεί συμμαχίες και να προωθεί μεταρρυθμίσεις.

3

Η νέα Ευρωπαϊκή Αριστερά οφείλει να βρεθεί στην πρωτοπορία του αγώνα κατά της ταύτισης της παγκοσμιοποίησης με τον νεοφιλελευθερισμό. Στην πρωτοπορία για την πολιτική διακυβέρνηση της παγκοσμιοποίησης.

Και μέσα απ' αυτόν ακριβώς τον αγώνα να αποσαφηνίσει τα χαρακτηριστικά και την στρατηγική της.

Η Ευρωπαϊκή Ενοποίηση, με δημοκρατικούς, κοινωνικούς και οικολογικούς όρους μπορεί να είναι η απάντηση των λαών της Ευρώπης στις μεγάλες προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης. Και αυτή η προοπτική πρέπει να αποτελέσει την σημαία της Ευρωπαϊκής Αριστεράς.

Αυτό σημαίνει ότι θα ενισχυθούν οι διαδικασίες πολιτικής ενοποίησης, ότι θα προωθηθεί ένα Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, ότι θα υπάρξουν δημοκρατικά νομιμοποιημένα Ευρωπαϊκά πολιτικά όργανα, ότι θα ενισχυθεί ουσιαστικά ο κοινοτικός προϋπολογισμός, ότι θα προωθηθεί η αμυντική ολοκλήρωση και θα υπάρξει χειραφέτηση από την στρατιωτική και αμυντική κηδεμονία των ΗΠΑ, ότι θα διαμορφωθεί αυτόνομη κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας στη λογική της κατάργησης του NATO, ότι θα υπάρξουν θεσμοί και ρυθμίσεις στην λειτουργία και τον ανταγωνισμό της αγοράς, ότι θα αποτελεί βασικό στόχο το κοινωνικό κράτος και η καταπολέμηση της ανεργίας, ότι θα προωθηθεί η ουσιαστική φορολογική μεταρρύθμιση κι εναρμόνιση, ότι η οικολογική πολιτική θα είναι όρος της ισόρροπης ανάπτυξης, ότι θα υπάρχει διαρκής προστασία και έλεγχος της δημόσιας υγείας και διατροφής.

Η Ευρώπη μέσα από την οικονομική και πολιτική της ενοποίηση μπορεί να συμβάλλει στην δημιουργία ενός πολυπολικού κόσμου και στην υπέρβαση του σημερινού status της μιας και μόνης υπερδύναμης.

Αυτό σημαίνει ότι μέσα από αυτή τη διαδικασία μπορεί και πρέπει να αμφισβητηθούν η σημερινή περιθωριοποίηση του ΟΗΕ και του Διεθνούς Δικαίου για την ειρηνική συνύπαρξη των λαών, ο νέος ρόλος του NATO και των στρατιωτικών σχεδιασμών που εξυπηρετούν τα συμφέροντα των ΗΠΑ και την επιβολή της νέας τάξης.

Η Ευρώπη υπερασπιζόμενη και προωθώντας το δικό της ιστορικά διαμορφωμένο κοινωνικό πρότυπο, το δικό της πολιτισμό, τη δική της δημοκρατική παράδοση και κουλτούρα, μπορεί να αμφισβητήσει ουσιαστικά την παγκόσμια ισχύ του νεοφιλελευθερισμού και να συμβάλλει καθοριστικά σε μια νέα παγκόσμια ρύθμιση.

Αυτό σημαίνει ότι θα διαμορφωθούν κοινές Ευρωπαϊκές πολιτικές με στόχο την πλήρη απασχόληση, την ενίσχυση του κοινωνικού κράτους, την οικολογική προστασία, την προστασία των δικαιωμάτων.

Αυτή είναι η προοπτική που η Ευρωπαϊκή Αριστερά πρέπει να δώσει στην Ευρωπαϊκή Ενοποίηση.

Όμως αυτή η προοπτική περνάει μέσα από την αμφισβήτηση και την αλλαγή των σημερινών προσανατολισμών της Ε.Ε., μέσα από την αμφισβήτηση και την αλλαγή του μονόπλευρου χαρακτήρα οικοδόμησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσα από την ανατροπή των τάσεων που θέλουν την Ευρώπη να προσεγγίζει και να υιοθετεί το Αμερικανικό κοινωνικό πρότυπο.

Με αυτήν την έννοια ο χαρακτήρας της Ευρωπαϊκής ενοποίησης αναδεικνύεται το κεντρικό πεδίο σύγκρουσης των δυνάμεων της νέας Ευρωπαϊκής Αριστεράς με τον νεοφιλελευθερισμό και τις δυνάμεις που τον εκπροσωπούν. Και είναι σαφές ότι η Ευρωπαϊκή Αριστερά οφείλει να συγκρουστεί με τις τάσεις αναδίπλωσης στα όρια του εθνικού κράτους από όπου και αν προέρχονται.

Το δίλημμα ανάμεσα σε μια Ε.Ε. ενσωματωμένη και αφομοιωμένη πλήρως στο σημερινό μοντέλο παγκοσμιοποίησης και σε μια Ε.Ε. ισχυρή δύναμη αλλαγής αυτού του μοντέλου, είναι το δίλημμα, που διαμορφώνει τις νέες διαχωριστικές γραμμές και θα οριοθετήσει τα πολιτικά ρεύματα και τις πολιτικές δυνάμεις στον ευρωπαϊκό χώρο.

Από αυτήν τη σκοπιά και με αυτό το κριτήριο πρέπει να κρίνεται και να αξιολογείται η πολιτική και των δυνάμεων της σοσιαλδημοκρατίας που σήμερα ασκούν την εξουσία στην πλειοψηφία των ευρωπαϊκών χωρών και των άλλων δυνάμεων της Αριστεράς, είτε βρίσκονται σε σχέσεις συμμαχίας μαζί της είτε βρίσκονται στην αντιπολίτευση.

4. Από αυτή τη γενικότερη σκοπιά για τις παγκόσμιες και τις ευρωπαϊκές εξελίξεις ο ΣΥΝ ως κόμμα της Σύγχρονης Δημοκρατικής και Ριζοσπαστικής Αριστεράς διαμορφώνει την στρατηγική του πρόταση για την ελληνική κοινωνία του 21ου αιώνα.

α) Για το ΣΥΝ το μέλλον της ελληνικής κοινωνίας είναι συνυφασμένο με το μέλλον της Ευρώπης, το χαρακτήρα, το εύρος και την κατεύθυνση της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης. Επομένως, το κεντρικό ζήτημα της περιόδου που διανύουμε είναι η διαμόρφωση μιας συνολικής στρατηγικής για την συμμετοχή και την συμβολή της Ελλάδας στις ευρωπαϊκές διαδικασίες για την αλλαγή τους.

Για την Ελλάδα η Ευρώπη είναι ο χώρος μέσα από τον οποίο μπορούν να υπάρξουν απαντήσεις για τη συνειδητή παρέμβαση της κοινωνίας, την αναβάθμιση της πολιτικής και μια νέα συγκρότηση και λειτουργία του εθνικού κράτους.

Και στα πλαίσια αυτά η Ελληνική Αριστερά οφείλει να αναδείξει τα πολιτικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει αυτή η στρατηγική. Οφείλει να αγωνιστεί ώστε να διαμορφωθούν οι κοινωνικοί και πολιτικοί συσχετισμοί που θα στηρίξουν και θα επιβάλουν αυτά τα χαρακτηριστικά.

Αναμφισβήτητα η ένταξη στην οικονομική και νομισματική ένωση που ολοκληρώθηκε πριν από λίγες μέρες, αποτελεί σημαντική θετική εξέλιξη.

Εμείς ως ΣΥΝ είχαμε με σαφήνεια ταχθεί από την αρχή υπέρ του στόχου ένταξης της χώρας στην ΟΝΕ.

Ασκήσαμε όμως έντονη κριτική στον μονόπλευρο τρόπο που σχεδιάστηκε και προωθήθηκε συνολικά η ΟΝΕ, με χαρακτηριστική την άρνησή μας να επικυρώσουμε με την ψήφο μας την συνθήκη του Αμστερνταμ.

Όπως ασκήσαμε και έντονη κριτική και στην πολιτική με την οποία οι κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ επέλεξαν για να επιδιώξουν την ένταξη της χώρας μας στην ΟΝΕ.

Σήμερα τονίζουμε και πάλι πως η ένταξη στην ΟΝΕ διαμορφώνει για την καλύτερη αντιμετώπιση των μεγάλων οικονομικών, κοινωνικών και εθνικών προβλημάτων και κυρίως γιατί εξασφαλίζει μεγαλύτερες δυνατότητες να παρακολουθήσουμε και σε κάποιο βαθμό να επηρεάσουμε τις ευρωπαϊκές εξελίξεις, που αποκτούν μια νέα και πολύ σημαντική δυναμική.

Ταυτόχρονα όμως θεωρούμε πως τόσο οι ευρωπαϊκές όσο και οι εσωτερικές εξελίξεις δικαιώνουν τις κριτικές που άσκησε ο ΣΥΝ. Θεωρούμε ότι η δική μας ανάλυση είναι εκείνη που μπορεί να αποτελέσει τη βάση για μια εθνική στρατηγική στις νέες περίπλοκες και εξαιρετικά ενδιαφέρουσες εξελίξεις.

Η πραγματική σύγκλιση ως προσδοκώμενος στόχος, δεν θα επιτευχθεί με αυτόματο πιλότο. Η συμμετοχή μας στην ΟΝΕ δεν συνεπάγεται από μόνη της ούτε την ταχύτερη ανάπτυξη ούτε καλύτερες προϋποθέσεις για ευημερία και κοινωνική συνοχή.

Οι στόχοι αυτοί επιτυγχάνονται με την προώθηση διαφορετικών από αυτές που εφαρμόστηκαν την προηγούμενη τετραετία και είχαν ως αποτέλεσμα την κοινωνική απόκλιση και αποδιάρθρωση.

Η συμμετοχή μας στην ΟΝΕ δεν αποτελεί πανάκεια αλλά δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως ένα διαρκές άλλοθι για την πορεία στην πεπατημένη. Θα πρέπει να συνδυαστεί με μια ευρεία και συντονισμένη εθνική προσπάθεια για την αναδιανομή του εισοδήματος και του πλούτου και τη συγκρότηση ενός ολοκληρωμένου και αποτελεσματικού συστήματος κοινωνικής προστασίας αξιοποιώντας όλα τα διαθέσιμα μέσα πολιτικής και εξαντλώντας όλα τα περιθώρια αυτόνομων εθνικών πρωτοβουλιών. Υπάρχουν και γίνεται.

β) Η συμμετοχή της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό γίνεσθαι και η μη περιθωριοποίηση της, πολύ περισσότερο η φιλοδοξία ενεργητικής συμμετοχής στις ευρωπαϊκές διαδικασίες για την ευρωπαϊκή οικοδόμηση με τα νέα κοινωνικά, πολιτικά και οικολογικά χαρακτηριστικά, επιβάλλουν, ασφαλώς, την ταχύτερη σήμερα υπέρβαση των μεγάλων αναχρονισμών και καθυστερήσεων, σε όλα τα επίπεδα οργάνωσης του κράτους, της οικονομίας, της κοινωνίας με κοινωνική συνοχή και στήριξη.

Και εδώ ακριβώς είναι που προκύπτουν οι διαφορετικές στρατηγικές προσέγγισης, για την πορεία της ελληνικής κοινωνίας τα επόμενα χρόνια.

Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, στο όνομα του εκσυγχρονισμού της Ελληνικής κοινωνίας, έχει προωθήσει μέχρι στιγμής και εξαγγέλλει για τη νέα τετραετία ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Βασική επιδίωξη αυτού του προγράμματος, που περιλαμβάνει αποκρατικοποιήσεις, απελευθέρωση αγορών, ελαστικοποίηση των μορφών απασχόλησης, περιορισμό των δημοσίων δαπανών, αλλαγή του ασφαλιστικού συστήματος και σφιχτή εισοδηματική πολιτική, είναι η δημιουργία του ευνοϊκού κατά την κυβέρνηση πλαισίου απρόσκοπτης και επιθυμητής λειτουργίας των νόμων και των δυνάμεων της αγοράς.

Ευνοϊκού πλαισίου, σύμφωνα με τα κριτήρια που επικρατούν στους κυρίαρχους σήμερα οικονομικούς κύκλους της Ε.Ε., και που κινούνται στη λογική των νεοφιλελεύθερων δογμάτων.

Και είναι φανερό ότι η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ θεωρεί πως η διαμόρφωση ενός τέτοιου ευνοϊκού πλαισίου, για τη λειτουργία της αγοράς, θα δημιουργήσει τους όρους για την αναπτυξιακή προοπτική της χώρας μας και για την ικανότητα της να πορευτεί στο ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον.

Αυτή η στρατηγικού χαρακτήρα επιλογή του ΠΑΣΟΚ θα έχει μεγάλες και αρνητικές συνέπειες στην κοινωνική συνοχή και στην αναπτυξιακή προοπτική της χώρας.

Οι μεγάλες διαρθρωτικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, οι δομές του ελληνικού κοινωνικού κράτους και οι ιδιομορφίες της γεωγραφικής θέσης της χώρας, επιβάλλουν έναν πολύ σοβαρό σχεδιασμό της αναπτυξιακής πορείας και επίσης τη δημιουργία εκείνων των θεσμών, που θα εξασφαλίζουν τη συμβολή και τη στήριξη όλων των κοινωνικών δυνάμεων.

Η τυφλή λειτουργία της αγοράς, σε συνδυασμό με ένα αναποτελεσματικό και διαβρωμένο πολιτικό σύστημα, θα οδηγήσουν σε έκρηξη των κοινωνικών ανισοτήτων και σε υπονόμευση κάθε σοβαρής αναπτυξιακής προοπτικής.

Σε αντίθεση με αυτήν την επιλογή του ΠΑΣΟΚ, ο ΣΥΝ προτείνει μια πολιτική στρατηγικού σχεδιασμού της ανάπτυξης της χώρας, παραγωγικής και θεσμικής ανασυγκρότησης σε όλα τα επίπεδα, που να εξυπηρετεί αυτόν τον σχεδιασμό.

Μια πολιτική που να μπορεί να απαντήσει στις μεγάλες διαρθρωτικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, στις ιδιομορφίες της γεωγραφικής θέσης της χώρας, στις υπανάπτυκτες δομές του κράτους και του πολιτικού συστήματος, στο ισχνό κοινωνικό κράτος, στο έντονο πρόβλημα κοινωνικής συνοχής, στις σοβαρές περιφερειακές ανισότητες.

Οι αναχρονισμοί, οι καθυστερήσεις και οι στρεβλώσεις του ελληνικού καπιταλισμού βεβαίως και πρέπει να ξεπεραστούν.

Όμως η απάντηση στα σύγχρονα προβλήματα ανάπτυξης και μετασχηματισμού βρίσκεται πολύ πέρα από την απλή αντιμετώπιση αυτών των καταστάσεων, της καθυστέρησης, του αναχρονισμού και των στρεβλώσεων.

Στην Ελλάδα σήμερα πρέπει να μπουν οι βάσεις για μια ανάπτυξη που δεν θα στηρίζεται στην απορύθμιση της αγοράς εργασίας, που δεν θα στηρίζεται στην φτηνή εργασία, που δεν θα στηρίζεται στην κατασπατάληση των φυσικών πόρων, που δεν θα αναζητά την ανταγωνιστικότητα αποκλειστικά στο χαμηλό κόστος, που δεν θα στηρίζεται στην συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους και στην άδικη φορολογία, που δεν θα είναι συμφιλιωμένη με ψηλά ποσοστά ανεργίας.

Η πορεία για την είσοδο της χώρας στην ΟΝΕ, έπρεπε να έχει αυτά τα χαρακτηριστικά.

Σε κάθε περίπτωση σήμερα, η συμμετοχή στην ΟΝΕ, πρέπει να αξιοποιηθεί, για να προωθηθεί μια τέτοιου είδους συνολική πολιτική για την ανάπτυξη της χώρας.

Κατ'αυτόν τον τρόπο η Ελλάδα και θα σταθεροποιήσει την θέση της στο ανταγωνιστικό περιβάλλον της ΟΝΕ και θα έχει μια δημιουργική συμβολή στην συνολική πορεία της ενοποίησης και τα απαραίτητα και αναπαλλοτρίωτα κοινωνικά χαρακτηριστικά της.

Θεωρούμε ότι αυτή η προοπτική, είναι μια ρεαλιστική για την Ελλάδα προοπτική.

Όμως για να υλοποιηθεί αυτή η προοπτική απαιτείται ένα σύνολο διαρθρωτικών αλλαγών στο κράτος, την οικονομία, το πολιτικό σύστημα, που όντως θα ανασυγκροτεί εκ βάθρων τη χώρα.

Απαιτείται ένα ευρύτατο μεταρρυθμιστικό σχέδιο, που θα ανατρέπει δομές, θα αναδιανέμει τον πλούτο και θα κατανέμει τα βάρη και τα ωφέληματα δίκαια, θα αναδιατάσσει εξουσίες, θα αλλάζει τον τρόπο λήψης των αποφάσεων και τα κριτήρια των επιλογών, θα εξασφαλίζει ορθολογική αξιοποίηση των πόρων και των θυσιών.

Αυτό το μεταρρυθμιστικό σχέδιο επεχείρησε μέχρι σήμερα να σκιαγραφήσει ο ΣΥΝ με τις προτάσεις που κατέθεσε για την ανασυγκρότηση της χώρας, την εξωτερική πολιτική, την αναθεώρηση του Συντάγματος, την αντιμετώπιση της ανεργίας, την παιδεία, το φορολογικό σύστημα, την υγεία, το κοινωνικό κράτος, τον έλεγχο και την διαφάνεια των ΜΜΕ και των διαπλεκομένων συμφερόντων κ.α.

Είναι φανερό, όμως, ότι και οι καθυστερήσεις μας και η αδυναμία να αποτυπωθεί στις επί μέρους προτάσεις, με σαφήνεια, η γενική μας αντίληψη, αλλά και οι συγχύσεις που προέκυψαν από τον τρόπο της δημόσιας προβολής και υπεράσπισης της πολιτικής μας, στα επί μέρους θέματα, δεν επέτρεψαν μέχρι σήμερα να γίνει κατανοητή στο σύνολό της η συνολική στρατηγική μας πρόταση.

Κυρίως δε να γίνει σαφής η διαφορά της από την πολιτική των άλλων κομμάτων.

Στόχος του προγραμματικού συνεδρίου που θα πραγματοποιήσουμε στη διάρκεια του επόμενου χρόνου θα είναι η παραπέρα επεξεργασία και η αποσαφήνιση αυτών των προγραμματικών προτάσεων, ώστε να προκύπτει μέσα από όλες, η στρατηγική πρόταση του ΣΥΝ για την πορεία της ελληνικής κοινωνίας τα επόμενα χρόνια και για την προοπτική της στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης.

5

- Είναι ανάγκη όμως στο πλαίσιο της απόφασης του 3ου Τακτικού Συνεδρίου του κόμματος να υπάρξει αναφορά σε ορισμένα κεντρικά ζητήματα, τα οποία θα μας απασχολήσουν ήδη από το αμέσως επόμενο διάστημα και στα οποία θα καταγραφεί το πολιτικοϊδεολογικό στίγμα των διαφόρων προτάσεων.

α. Η νέα Διακυβερνητική Διάσκεψη της Ε.Ε.

Η νέα Διακυβερνητική Διάσκεψη που αποφασίστηκε στην σύνοδο κορυφής του Ελσίνκι, με θέμα την θεσμική ανασυγκρότηση της Ε.Ε., σε συνδυασμό με την ήδη προωθημένη διεύρυνση της Ε.Ε., αποτελεί εξαιρετικά σημαντική διαδικασία για το μέλλον της Ευρώπης και την θέση που θα καταλάβει κάθε χώρα, στο υπό εξέλιξη ευρωπαϊκό οικοδόμημα.

Η Ελλάδα όχι μόνο δεν πρέπει να υποτιμήσει αυτήν την διαδικασία, αλλά απεναντίας αμέσως οφείλει να διαμορφώσει τους στόχους, την τακτική και την αναγκαία πολιτική

συμμαχιών, ώστε να επηρεάσει στο μέτρο του δυνατού τις εξελίξεις και σε κάθε περίπτωση να εδραιώσει τις θέσεις της.

Κριτήριο των επιλογών της πρέπει να είναι η προώθηση της πολιτικής ενοποίησης, με όρους δημοκρατικούς και στη βάση ισοτιμίας, όπως, επίσης, και η διαμόρφωση των θεσμών και διαδικασιών που εξυπηρετούν αυτήν την προοπτική. Ταυτοχρόνως η απόκρουση των εξελίξεων, που δια των πολλών ταχυτήτων, με τη διαμόρφωση διευθυντηρίου από τις ισχυρές χώρες και την δορυφοροποίηση των υπολοίπων, οδηγούν από άλλο δρόμο στην υπονόμευση της πολιτικής ενότητας και πριμοδοτούν τη λογική που θέλει την Ευρώπη απλώς ένα ενιαίο οικονομικό χώρο, ως χώρο αγοράς, χωρίς δημοκρατική πολιτική ενότητα και στρατηγική υπόσταση. Για τα θέματα αυτά ο ΣΥΝ οφείλει να αναλάβει σοβαρές πρωτοβουλίες και στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Αριστεράς, με στόχο την διαμόρφωση κοινών θέσεων και την προβολή κοινών στόχων.

β. Η Βαλκανική πολιτική και οι ελληνοτουρκικές σχέσεις

Οι εξελίξεις στα Βαλκάνια και στις ελληνοτουρκικές σχέσεις θα σφραγίσουν την πορεία της χώρας μας.

Βρισκόμαστε στην μετά τον απaráδεκτο πόλεμο του NATO κατά της Γιουγκοσλαβίας περίοδο, όπου η ρευστότητα και η αστάθεια διευρύνονται σε όλα τα Βαλκάνια, πέραν του Κοσσυφοπεδίου, από το Μαυροβούνιο μέχρι και την ΠΓΔΜ.

Η παρουσία του NATO στο οποίο ηγεμονεύουν οι ΗΠΑ, παρουσία που μονιμοποιείται και ενισχύεται στην περιοχή, εμπεδώνει στοιχεία ενός μιλιταρισμού, που οδηγεί σε ακόμα μεγαλύτερη αποσταθεροποίηση της Βαλκανικής. Αποτελεί την πρώτη εφαρμογή των "νέων δομών" του NATO σε αντιστοιχία με τον "νέο ρόλο" του, που το θέτει υπεράνω του ΟΗΕ και των διεθνών θεσμών, μετατρέποντάς το σε επεμβατικό οργανισμό διεθνούς εμβέλειας. Θεσμοποίηση των επεμβάσεων στη Βαλκανική αποτελεί και το ψευδεπίγραφο "Σύμφωνο Σταθερότητας", που διασπά την ενότητα του χώρου με την εξαίρεση της Γιουγκοσλαβίας.

Στη μετά το Ελσίνκι περίοδο που εμείς πιστεύουμε ότι πρέπει να αξιοποιηθεί ώστε οι Ευρωτουρκικές και Ελληνοτουρκικές σχέσεις να μπουν στο σωστό δρόμο εξέλιξής τους μέσα στο πλαίσιο του Διεθνούς Δικαίου του δημοκρατικού ευρωπαϊκού κεκτημένου και των θεσμικοπολιτικών εγγυήσεών τους, χωρίς αμφισβήτηση κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας.

Στην περίοδο κρίσιμων εξελίξεων στο Κυπριακό για την απρόσκοπτη ένταξη της Κύπρου ως μιας κρατικής οντότητας στην Ε.Ε. αλλά και για τη δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού στα πλαίσια των αποφάσεων του ΟΗΕ και των διασκέψεων κορυφής, με διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία, με ενιαία κυριαρχία και μια διεθνή προσωπικότητα και απόκρουση συνομοσπονδιακών και διχοτομικών σεναρίων.

Ο ΣΥΝ θεωρεί ότι η Ελλάδα, ως η χώρα - μέλος της Ε.Ε. με την αμεσότερη επαφή και σχέση με τα Βαλκάνια, τη Ν.Α. Ευρώπη και την περιοχή της Μ. Θάλασσας, μπορεί και πρέπει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις αυτής της κρίσιμης περιοχής.

Αξιοποιώντας αυτή τη δυνατότητα μπορεί να αυξήσει κατακόρυφα το ειδικό της βάρος στα πλαίσια της Ε.Ε. και να ενισχύσει τη θέση της, από κάθε άποψη.

Προς τούτο απαιτούνται: απεμπλοκή από αδιέξοδα δόγματα της εξωτερικής πολιτικής δεκαετιών, απελευθέρωση από εθνικιστικές και απομονωτικές αντιλήψεις, σοβαρός σχεδιασμός και επιλογές, που θα εντάσσονται σε μια ελληνική στρατηγική δεν θα ενσωματώνονται στην στρατηγική άλλων.

Ο ΣΥΝ έχει αναγνωρίσει ορισμένα θετικά βήματα στην εξωτερική πολιτική της τελευταίας περιόδου, επισημαίνοντας την έλλειψη εθνικής στρατηγικής και το λαθεμένο γενικό προσανατολισμό της κυβερνητικής πολιτικής. Για παράδειγμα εκτιμήσαμε θετικά την απόφαση του Ελσίνκι για τα Ελληνοτουρκικά, το Κυπριακό και τα Ευρωτουρκικά. Ζητήσαμε να προωθηθεί σε διμερές επίπεδο η πρόταση για αμοιβαία κι ισόρροπη μείωση στρατιωτικών δαπανών κι εξοπλισμών. Κι επιμένουμε να ζητάμε σχεδιασμένη τακτική προώθησης κι αντιμετώπισης των προβλημάτων, μετά το Ελσίνκι, που μέχρι σήμερα δεν υπάρχει.

Όπως εδώ και χρόνια ο ΣΥΝ διατύπωσε πρωτοποριακές ιδέες στις οποίες πολύ καθυστερημένα προσχωρούν άλλες δυνάμεις, έτσι και τώρα επισημαίνει διορατικά τα νέα προβλήματα που φέρνει στην επιφάνεια η δυναμική των εξελίξεων και οι νέες αντιθέσεις.

Μ'αυτή την έννοια υπογραμμίζει με έμφαση σήμερα και προειδοποιεί ότι τα μακροπρόθεσμα ελληνικά συμφέροντα, δεν εξυπηρετούνται από την ταύτισή μας με τις επιλογές των ΗΠΑ στην περιοχή. Απεναντίας, η Ελλάδα πρέπει να εργαστεί για τη διαμόρφωση ευρωπαϊκής πολιτικής για τη Ν.Α. Ευρώπη και σε αυτήν την προοπτική να εντάξει αποφασιστικά το χειρισμό και των προβλημάτων στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και τον χειρισμό των προβλημάτων που βρίσκονται σε εξέλιξη στην Γιουγκοσλαβία και την προσέγγιση των προβλημάτων που σχετίζονται με την ανασυγκρότηση των Βαλκανίων.

Τέλος είναι ανάγκη να συνειδητοποιηθεί ότι στην ιστορική περίοδο που διανύουμε, η αλληλεξάρτηση εξωτερικής και οικονομικής πολιτικής είναι ισχυρότερη από κάθε άλλη φορά. Μ'αυτήν την έννοια, παράλληλα με τον σχεδιασμό της εξωτερικής πολιτικής είναι αναγκαίος ένας σοβαρός σχεδιασμός πρωτοβουλιών στον τομέα της οικονομίας, σε όλη αυτήν την περιοχή και κυρίως είναι αναγκαία η διαμόρφωση των εργαλείων εκείνων που αιτούνται για την υλοποίηση τέτοιων σχεδιασμών. Και δυστυχώς όλα αυτά αν δεν απουσιάζουν παντελώς βρίσκονται σε πολύ ανεπαρκές και ερασιτεχνικό επίπεδο.

γ. Αναθεώρηση του Συντάγματος

Η αναθεώρηση του Συντάγματος από την παρούσα βουλή είναι κορυφαίας σημασίας διαδικασία.

Ο ΣΥΝ πιστεύει ότι η συνταγματική αναθεώρηση πρέπει να εξυπηρετήσει την ουσιώδη δημοκρατική μεταρρύθμιση του κράτους και του πολιτικού συστήματος, ώστε αυτά να βρεθούν σε αντιστοιχία με τις ανάγκες που η ελληνική κοινωνία έχει στην παρούσα ιστορική φάση.

- ▶ Η εναρμόνιση και ο καθορισμός των σχέσεων μεταξύ υπερεθνικών και εθνικών οργάνων.
- ▶ Η περιφερειακή συγκρότηση του κράτους με την ριζική ανακατανομή πόρων και εξουσιών.
- ▶ Η ενίσχυση του ρόλου της βουλής προς έλεγχο της εκτελεστικής εξουσίας.

- ▶ Η καθιέρωση της απλής αναλογικής.
- ▶ Η καθιέρωση θεσμών διαφάνειας και η θωράκιση της πολιτικής έναντι των οικονομικών συμφερόντων της διαπλοκής και διαφθοράς.
- ▶ Η ουσιαστική κατοχύρωση της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης.
- ▶ Η διεύρυνση του κράτους δικαίου και των εγγυήσεων προστασίας των δικαιωμάτων.
- ▶ Η κατοχύρωση της προστασίας των νέων δικαιωμάτων που προκύπτει ως ανάγκη στις κοινωνίες της πληροφορικής και της κυριαρχίας των ΜΜΕ.
- ▶ Ο χωρισμός εκκλησίας και κράτους,

είναι βασικές αιχμές της αναγκαίας κατά τον ΣΥΝ συνταγματικής αναθεώρησης.

Ειδικά για το τελευταίο θέμα - του χωρισμού εκκλησίας και κράτους - είναι ανάγκη να τονιστεί η ιδιαίτερη πολιτική και ιδεολογική σημασία, που αυτό προσλαμβάνει στο όλο σύστημα αξιών που σήμερα διαμορφώνεται στην ελληνική κοινωνία. Επίσης, για το θέμα της περιφερειακής δομής του κράτους, να αναδειχθεί η πρωταρχική αναπτυξιακή και κοινωνική σημασία, που έχει σήμερα για την αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης και τον πολιτικό και θεσμικό μετασχηματισμό της χώρας. Τέλος κατά την αναθεωρητική διαδικασία να αναδειχθεί ότι η κύρια αιτία για την απώλεια ιστορικού χρόνου, τα οικονομικά, κοινωνικά και δημοκρατικά ελλείμματα, τις αποκλίσεις και τις στρεβλώσεις σε όλα τα επίπεδα, είναι το πολιτικό σύστημα κρατικής οργάνωσης και κυβερνητικής λειτουργίας, οι δομές, οι θεσμικοί μηχανισμοί και οι πρακτικές τους. Αυτή είναι και μια από τις βασικές αιτίες της έρπουσας πολιτικής κρίσης, παρά τα εκάστοτε εκλογικά αποτελέσματα, αλλά και της αποξένωσης του πολίτη και της κοινωνίας, της ενίσχυσης των δεδομένων διάβρωσης, διαφθοράς και διαπλοκής.

δ. Αξιοποίηση του Γ' Κ.Π.Σ.

Ο σχεδιασμός του Γ' Κ.Π.Σ., της τελευταίας ίσως μεγάλης αναπτυξιακής δυνατότητας με κοινοτικούς πόρους, έχει πολύ μεγάλη σημασία γιατί απ'αυτόν εξαρτάται εν πολλοίς το μοντέλο ανάπτυξης που θα προωθηθεί τα επόμενα χρόνια.

Ο ΣΥΝ δεν είναι αντίθετος γενικώς με τα μεγάλα έργα, όμως θεωρεί ότι προτεραιότητα πρέπει να αποκτήσει η προώθηση συγκεκριμένων αναπτυξιακών επιλογών στη βάση ενός σχεδίου, που θα αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας και θα τοποθετήσει την ελληνική οικονομία και γενικότερα την αναπτυξιακή προοπτική μέσα στο εξελισσόμενο διεθνές πλαίσιο, με περιβαλλοντική ποιότητα και οικολογική ισορροπία.

Επί όλων αυτών μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει καμία σοβαρή συζήτηση στην Ελλάδα και αυτό συνιστά πολύ μεγαλύτερο πρόβλημα από όλα τα μεγάλα προβλήματα αδιαφάνειας στην αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων.

ε. Σχέσεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα της οικονομίας

Το θέμα αυτό βρίσκεται ήδη και θα βρεθεί ακόμα περισσότερο στη νέα περίοδο στο επίκεντρο των εξελίξεων και επιλογών, στο χώρο της οικονομίας. Πρόκειται για ένα

από τα κεντρικά ζητήματα αντίληψης, που προσδιορίζει την συνολικότερη τοποθέτηση των πολιτικών δυνάμεων.

Ο ΣΥΝ είναι ξένος προς τις αντιλήψεις του κρατισμού. Αντιλήψεις, που για λόγους σχετιζόμενους με την ιδιόμορφη ανάπτυξη του ελληνικού καπιταλισμού και με το πελατειακό πολιτικό σύστημα, επηρέασαν την πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων για δεκαετίες.

Ταυτόχρονα, όμως, ο ΣΥΝ είναι αντίθετος προς τις νεοφιλελεύθερες αντιλήψεις ιδιωτικοποίησης του δημόσιου τομέα και της θεοποίησης της αγοράς, με την εκποίηση στρατηγικών τομέων της οικονομίας, κοινωνικών αγαθών και υποδομών άσκησης κοινωνικής πολιτικής.

Στις σημερινές συνθήκες συρρίκνωσης των εξουσιών του εθνικού κράτους και της μεταφοράς των μεγάλων επιλογών οικονομικής πολιτικής σε υπερεθνικά κέντρα, ένας αποτελεσματικός δημόσιος τομέας της οικονομίας, μπορεί να αποτελέσει βασικό μοχλό εθνικού σχεδιασμού στον χώρο της οικονομίας και ταυτοχρόνως βασικό μοχλό άσκησης πολιτικών, με γνώμονα το εθνικό, το δημόσιο και το κοινωνικό συμφέρον και όχι απλώς το επιχειρηματικό κέρδος ή το πολιτικοκομματικό όφελος με κοινωνικό και δημόσιο κόστος.

Ένας τέτοιος δημόσιος τομέας πρέπει να είναι συγκεντρωμένος σε τομείς που σχετίζονται με το δημόσιο συμφέρον και επίσης σε στρατηγικής και κοινωνικής σημασίας τομείς της οικονομίας, όπου η παρουσία και η δράση του θα δημιουργεί προϋποθέσεις ανάπτυξης και του ιδιωτικού τομέα σε νέα πλαίσια.

Γι' αυτό ακριβώς είναι αναγκαίες ριζικές μεταρρυθμίσεις στη λειτουργία του δημόσιου τομέα, με σαφή προοπτική όμως την διασφάλιση του δημόσιου και κοινωνικού χαρακτήρα, του ρόλου του και της ποιοτικής του επάρκειας και όχι, βεβαίως, την πλήρη αποδιάρθρωσή του.

στ. Σχέσεις ανταγωνιστικότητας και κοινωνικής συνοχής

Και το θέμα αυτό σχετίζεται με κρίσιμες επιλογές και γι' αυτό επιβάλλεται η αποσαφήνιση των αντιλήψεων μας, προκειμένου η πολιτική μας στα επί μέρους θέματα να διαπνέεται από ενιαία λογική.

Η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, αναμφισβητήτως πρέπει να είναι κεντρική επιδίωξη όλων των εφαρμοζόμενων πολιτικών.

Ο στόχος της ανταγωνιστικότητας, όμως, αν δεν είναι άρρηκτα δεμένος με την κοινωνική συνοχή, είναι κενός περιεχομένου και οδηγεί με ακρίβεια στην κοινωνική ζούγκλα, στον κοινωνικό αυτοματισμό, στην αντίληψη του "όποιος αντέξει".

Ο ανταγωνισμός ή θα είναι υγιής με θεσμικά πλαίσια και αξιόπιστους ρυθμιστικούς κανόνες και θα έχει ως κοινωνικό περιεχόμενο και στόχο την βελτίωση του επιπέδου της συλλογικής ευημερίας, την αναβάθμιση της θέσης των εργαζομένων στην οικονομία και στην κοινωνία ή θα είναι αγοραίος με όλες τις αρνητικές συνέπειες που ήδη βιώνουμε.

Υπάρχουν δύο δρόμοι για την ανταγωνιστικότητα.

Ο πρώτος: Με έμφαση στις νέες επενδύσεις, στην έρευνα, στη γνώση, στην καινοτομία, στην οργανωτική και λειτουργική εξέλιξη, στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας πλήρους απασχόλησης και στην αναδιοργάνωση του κράτους και

Ο δεύτερος: Με έμφαση στη μείωση του εργατικού κόστους, του κόστους κεφαλαίου, τους απασχολήσιμους χωρίς πλήρη απασχόληση, χωρίς κοινωνική ασφάλεια, με διαρκή συμπίεση των δικαιωμάτων προς τα κάτω, με περιορισμό του κοινωνικού κράτους.

Η κυβέρνηση έθεσε μεν τον στόχο, αλλά στο ερώτημα "ποιος θα κάνει την επιλογή της προοπτικής η πολιτική ή η αγορά;", προτιμά να εκχωρεί το δικαίωμα στην αγορά.

Οι πιέσεις της αγοράς όμως δεν μπορούν να λύσουν τα προβλήματα της κοινωνίας και της Δημοκρατίας, όπως δεν λύνουν ούτε και τα προβλήματα της πραγματικής οικονομίας.

Για μας, για τον ΣΥΝ, αποτελεί βασικό σημείο η επιλογή του δρόμου για το αύριο της χώρας.

Είναι ο δρόμος του προοδευτικού εκσυγχρονισμού με κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη. Με πρόγραμμα και μεταρρυθμίσεις που "δεν θα αφήνουν τα πίσω βαγόνια του τρένου να εκτροχιάζονται".

Η ελληνική οικονομία πρέπει να εξασφαλίσει την ανταγωνιστικότητα της στηριζόμενη στην καλύτερη οργάνωση, στην εισαγωγή της γνώσης σε όλα τα επίπεδα, στην αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού, στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας μας, στην ανάπτυξη της έρευνας, στην ποιότητα και την καινοτομία.

Όλα αυτά είναι εφικτά. Και είναι εφικτά διότι μέχρι σήμερα η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα ανταγωνιστικότητας, παρά την πολύ μικρή συμμετοχή της εργασίας στο συνολικό κόστος παραγωγής, παρά την μεγάλη ανεργία, παρά τις πολύ ελαστικές μορφές απασχόλησης και παρά τα πολύ χαμηλά επίπεδα κοινωνικής προστασίας.

Και αυτό γιατί είναι, σε όλα τα άλλα στοιχεία που υπάρχουν, μεγάλες οι καθυστερήσεις και εκείνα είναι τελικά τα κρίσιμα.

Από την πλευρά της Αριστεράς, ο ΣΥΝ υπερασπίζεται μια διαφορετική ιεράρχηση αξιών και ιδεών, και προτάσσει, σε κάθε περίπτωση, τις αξίες και τις ιδέες της κοινωνικής αλληλεγγύης και δικαιοσύνης. Όπως επίσης και τις αξίες συνεργασίας των χωρών έναντι του στυγνού ανταγωνισμού.

6

- Το εκλογικό αποτέλεσμα της 9ης Απριλίου διαμόρφωσε μια αυτοδύναμη κοινοβουλευτική πλειοψηφία του ΠΑΣΟΚ. Το ΠΑΣΟΚ καλείται τώρα να υλοποιήσει το πρόγραμμά του.

Ο ΣΥΝ, απέναντι στην κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, θα ασκήσει υπεύθυνη προγραμματική αντιπολίτευση, από την σκοπιά του δικού του προγράμματος από την σκοπιά της συνολικής στρατηγικής του πρότασης, για την πορεία της ελληνικής κοινωνίας.

Η αντίθεση που υπάρχει στην στρατηγική σύλληψη, για το εύρος και το περιεχόμενο των αλλαγών, που σήμερα απαιτούνται, δεν αποκλείει συμπτώσεις σε επί μέρους θέματα. Και αυτές τις συμπτώσεις ο ΣΥΝ, όπου υπάρξουν, δεν θα διστάσει να τις αναγνωρίσει, όπως δεν θα διστάσει να στηρίξει και συγκεκριμένα θετικά βήματα για την υλοποίησή τους.

Κεντρική επιδίωξη, όμως, του ΣΥΝ, μέσα από την προγραμματική του αντιπολίτευση και μέσα από την προβολή του εναλλακτικού του προγράμματος, θα είναι να πείσει τις δημιουργικές δυνάμεις της ελληνικής κοινωνίας ότι η προοπτική βρίσκεται προς την κατεύθυνση που αυτός υποδεικνύει και κατ'αυτόν τον τρόπο να πετύχει την αλλαγή των υφιστάμενων σήμερα κοινωνικών και πολιτικών συσχετισμών.

Βεβαίως ο ΣΥΝ δεν είναι ένα κόμμα διαμαρτυρίας ή προπαγάνδας. Στόχος του είναι, μέσα από την αλλαγή των κοινωνικών και πολιτικών συσχετισμών, να καταστήσει δυνατή την υλοποίηση των βασικών κατευθύνσεων του προγράμματός του.

Μ'αυτήν την έννοια και ως στοιχείο του συνολικού προγράμματος, που προτείνει προς την ελληνική κοινωνία, διατυπώνει και την εναλλακτική του πρόταση για την διακυβέρνηση της χώρας.

Είναι φανερό ότι η πρόταση αυτή δεν μπορεί να αποσπαστεί από το προγραμματικό της πλαίσιο και κυρίως δεν μπορεί να αποσπαστεί από τις προϋποθέσεις αλλαγής του δικομματικού πολιτικού συστήματος, την αλλαγή του εκλογικού νόμου και την μη ύπαρξη αυτοδυναμίας.

Και είναι επίσης φανερό ότι, όλα αυτά τα στοιχεία, δεν υπάρχουν σήμερα αποτελούν, γι'αυτό το λόγο σημεία αντιπαράθεσης με τις άλλες πολιτικές δυνάμεις και στόχους προς κατάκτηση. Μ'αυτήν την έννοια ο ΣΥΝ, αμφισβητεί το δικομματικό μοντέλο και θεωρεί στρατηγικής προτεραιότητας στόχο την αλλαγή του. Με το πρόγραμμά του και με την εναλλακτική πρόταση εξουσίας σκοπεύει σε μια μεταφιλελεύθερη πολιτική και διακυβέρνηση. Θέλει να συμβάλει στην διαμόρφωση των προϋποθέσεων για τον προοδευτικό εκσυγχρονισμό της χώρας, την αλλαγή του τρόπου οργάνωσης του κράτους και των περιφερειακών δομών, την αλλαγή του μοντέλου διακυβέρνησης. Να συμβάλλει στην ενίσχυση των δυνάμεων, που θα αγωνιστούν για τις προοδευτικές μορφές και το κοινωνικό περιεχόμενο των ριζικών και εκτεταμένων διαρθρωτικών αλλαγών και για τη συγκρότηση της νέας κοινωνικής και πολιτικής πλειοψηφίας.

Η πρόταση του ΣΥΝ απαιτεί και προϋποθέτει ισχυρή κι αξιόπιστη πολιτική παρουσία του ΣΥΝ, ανάπτυξη κοινωνικών και πολιτικών αγώνων, που θα στηρίζουν το αίτημα για θεσμικούς και πολιτικούς μετασχηματισμούς, για διαρθρωτικές αλλαγές στο πολιτικό σκηνικό, για ουσιαστικές επιλογές προοδευτικού εκσυγχρονισμού.

Στη κατεύθυνση αυτή είναι αναγκαίο το άνοιγμα του κόμματος στην κοινωνία, η αξιόπιστη παρουσία του στους χώρους των προβλημάτων με τις κοινωνικές ομάδες, που τα βιώνουν, η ενίσχυση των σχέσεων του με τα κοινωνικά κινήματα, τις μαζικές οργανώσεις και τις κινήσεις πολιτών. Ο αυτόνομος χαρακτήρας και το ιδιαίτερο πολιτικό στίγμα του ΣΥΝ μπορούν να κατοχυρωθούν μόνο όταν αυτός αποκτήσει μόνιμες και στέρεες βάσεις στα κοινωνικά κινήματα - το εργατικό, το φεμινιστικό, το οικολογικό εναλλακτικό, το αντιρατσιστικό, το αντιεθνικιστικό, τα κινήματα ειρήνης, τα δίκτυα πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων - και τα κινήματα κριτικής και αμφισβήτησης του καπιταλισμού σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Αυτές οι σχέσεις αποτελούν όρο επιβίωσης για τη ριζοσπαστική αριστερά. Η όσμωση, λοιπόν, του ΣΥΝ με τα κοινωνικά κινήματα δεν είναι αποτέλεσμα μιας ασπώνδυλης προστασιολογίας αλλά της προνομιακής σχέσης που ο ΣΥΝ, στρατηγικά, επιδιώκει

να οικοδομήσει με τα στρώματα της κοινωνίας που θίγονται από την διαδικασία της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, με του φτωχούς, τους κοινωνικά αποκλεισμένους, τις κοινωνικές ομάδες που αντιστέκονται στις παλιές και σύγχρονες μορφές εκμετάλλευσης. Επίσης ο συντονισμός δράσης και πρωτοβουλιών και κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο, όπου είναι πρόσφορες οι συνθήκες με δεδομένες τις πολιτικές μας διαφορές και με σαφείς οριοθετήσεις απέναντι σε φαινόμενα περιχαράκωσης, απομονωτισμού, εθνικιστικών και αντιδημοκρατικών αντιλήψεων, που επιβιώνουν σε στον ευρύτερο χώρο της Αριστεράς.

Με αυτές τις παρατηρήσεις αναδεικνύεται ακόμα περισσότερο η σημασία της πολιτικής και κοινωνικής οντότητας του ΣΥΝ, της κοινοβουλευτικής του δράσης στην ελληνική βουλή και στο ευρωκοινοβούλιο, της κοινωνικής παρουσίας του στην αυτοδιοίκηση, τους κοινωνικούς χώρους, τα μαζικά κινήματα, τους χώρους της πολιτιστικής δημιουργίας, των κοινωνικών κινήματων και κινήσεων πολιτών για τα δικαιώματα, την ποιότητα ζωής, τη δημόσια υγεία και την οικολογική εγρήγορση.

Σ'αυτή την προοπτική η συνέχιση της προεκλογικής συνεργασίας με δυνάμεις του οικολογικού χώρου, της ριζοσπαστικής αριστεράς και των κοινωνικών κινήματων αποτελεί για το ΣΥΝ σημαντική προτεραιότητα (ΑΚΟΑ, Οικολόγοι- εναλλακτικοί. Ιστορικά στελέχη της ευρύτερης Αριστεράς).

7

- Η ολοκλήρωση της εναλλακτικής στρατηγικής πρότασης συνδέεται άρρηκτα και με την συγκρότηση του πολιτικού υποκειμένου. Του κόμματος της Σύγχρονης Δημοκρατικής και Ριζοσπαστικής Αριστεράς.

Το 3ο Τακτικό Συνέδριο του κόμματος οφείλει να αφιερώσει μεγάλο μέρος της προσοχής του σε αυτό το κρίσιμο πρόβλημα.

Έχοντας συγκεντρώσει μια πλούσια εμπειρία και με απόλυτη συνείδηση των δυσκολιών, που, στις σημερινές ιστορικές συνθήκες, παρουσιάζει η συγκρότηση ενός πολιτικού κόμματος, θα πρέπει να εντοπίσουμε τα πιο κρίσιμα προβλήματα και να επιδιώξουμε κατ'αρχήν την συνειδητοποίηση και στην συνέχεια την επίλυσή τους.

α. Η σχέση κόμματος - στρατηγικής πρότασης

Η συγκρότηση ενός πολιτικού κόμματος προϋποθέτει ένα στρατηγικό σχέδιο, για την κοινωνία στην οποία απευθύνεται.

Αυτό σημαίνει ότι τα προβλήματα της οργανωτικής αμορφίας, της χαλαρότητας, της μη συμμετοχής, δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν παρά μονάχα σε συνάρτηση με την αποσαφήνιση της αριστερής ριζοσπαστικής, οικολογικής κι ευρωπαϊκής μας φυσιογνωμίας, την αποσαφήνιση της εναλλακτικής στρατηγικής μας και των προγραμματικών μας προτάσεων. Από την εμβέλεια και την αποδοχή αυτών των προτάσεων από όλα τα κοινωνικά στρώματα, τις πνευματικές και κοινωνικές δυνάμεις, τη νεολαία.

Ο θετικός προσδιορισμός και το οριστικό τέλος στον ετεροπροσδιορισμό, είναι η αφετηρία για την συγκρότηση μάχιμου κόμματος της Αριστεράς.

β. Οι σχέσεις του ΣΥΝ με την Νέα Ευρωπαϊκή Αριστερά

Η μορφοποίηση του ρεύματος της νέας Ευρωπαϊκής Αριστεράς και η οριοθέτηση του, τόσο από την σοσιαλδημοκρατία και το νέο κέντρο όσο και από το ρεύμα του δογματικού κομμουνισμού, είναι κρίσιμο στοιχείο που ο ΣΥΝ οφείλει να το θέσει στο κέντρο της προσοχής και των πρωτοβουλιών του.

Σ'αυτήν την κατεύθυνση αποκτά στρατηγική σημασία η συνάντηση, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με τις δυνάμεις της Αριστερής Οικολογίας και με ριζοσπαστικά κοινωνικά κινήματα.

γ. Οι σχέσεις του ΣΥΝ με τους διανοούμενους

Η συγκρότηση και η ανάπτυξη ενός κόμματος της Αριστεράς συνδέεται στενά με το ρόλο και την παρέμβαση των διανοουμένων. Ο ΣΥΝ, ως φορέας πολιτικών και ιδεολογικών πρωτοβουλιών, οφείλει να αναπτύξει σχέσεις και να συμβάλλει στην ριζοσπαστικοποίηση στρωμάτων της ελληνικής διάνοησης. Η αντιπαράθεση στον νεοφιλελευθερισμό, στην ενιαία σκέψη, στον εθνικισμό, "στη νέα τάξη" και στον νεοσυντηρητισμό, στο ρατσισμό και τους αποκλεισμούς, για τη διεύρυνση των δημοκρατικών εγγυήσεων προστασίας των δικαιωμάτων και τη λειτουργία των πολυπολιτισμικών κοινωνιών, για το πραγματικό περιεχόμενο της αλληλεγγύης, για την ειρήνη και την συνεργασία των λαών, είναι τα πεδία, όπου μπορεί και πρέπει να εκδηλωθεί η ριζοσπαστικοποίηση της ελληνικής διάνοησης. Και σ'αυτά τα πεδία οι πολιτικές πρωτοβουλίες του ΣΥΝ μπορούν να δημιουργήσουν δυνατότητες για να ανοίξουν δρόμοι εξελίξεων.

δ. Οι σχέσεις του ΣΥΝ με τη νεολαία

Τα εκλογικά αποτελέσματα κατέγραψαν με οδυνηρό τρόπο την απόσταση που χωρίζει σήμερα την αριστερά από την νέα γενιά. Και αυτό δεν είναι μόνο οργανωτικό πρόβλημα. Αντικατοπτρίζει την θολή φυσιογνωμία, την απουσία οράματος, την έλλειψη πνευματικής και ηθικής ακτινοβολίας.

Οι μαθητικές και σπουδαστικές κινητοποιήσεις των τελευταίων χρόνων αναδεικνύουν τα κολοσσιαία προβλήματα που αντιμετωπίζει η ελληνική νεολαία. Αναδεικνύουν όμως και την δυνατότητα επανασύνδεσης του νεολαιίστικου κινήματος με το ιστορικό νήμα των μεγάλων κινημάτων της ΕΠΟΝ, του 15%, του 114 του αντιδικτατορικού αγώνα και της γενιάς του Πολυτεχνείου, των κινημάτων που ανέδειξαν τη νεολαία ως αυτόνομη και αναντικατάστατη δύναμη στην πορεία του ελληνικού λαού για την υπεράσπιση της δημοκρατίας, της πανανθρώπινης ελευθερίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης, αξίες που αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία οράματος για το σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας. Υποχρέωσή μας είναι να στηρίξουμε όλες εκείνες τις πολιτιστικές κινήσεις που προβάλλουν εναλλακτικές συμπεριφορές και τρόπους ζωής και έρχονται σε αντίθεση με το μονόχρωμο τοπίο της σημερινής τάσης για την διασκέδαση και την ψυχαγωγία, που διέπεται από την κυρίαρχη ιδεολογία του ατομικισμού.

Πρώτιστο καθήκον για όλο το κόμμα και πρώτα από όλους για τα καθοδηγητικά όργανα αποτελεί η ολόπλευρη στήριξη της Νεολαίας του ΣΥΝ και ολοκλήρωση ενός συγκροτημένου σχεδίου ανάπτυξης της.

Οφείλουμε να προσδιορίσουμε με μεγαλύτερη ακρίβεια την πολιτική μας πρόταση για τα μεγάλα προβλήματα της νέας γενιάς (ανεργία, παιδεία, ποιότητα ζωής, ναρκωτικά κλπ.) που γεννούν και διογκώνουν οι σύγχρονες κοινωνικές αντιθέσεις και η επιβολή νεοφιλελεύθερων μοντέλων πολιτικής διαχείρισης.

Η "ΧΑΡΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ" επεξεργασμένη από την Νεολαία ΣΥΝ είναι εργαλείο και οδηγός για την ανάπτυξη των κινημάτων νεολαίας:

- ▶ Για το δικαίωμα στην απασχόληση
- ▶ Για το δικαίωμα στον αυτοκαθορισμό
- ▶ Για το δικαίωμα σε μια ανοιχτή εκπαίδευση
- ▶ Για το δικαίωμα στην ποιότητα ζωής
- ▶ Για το δικαίωμα στον ελεύθερο χρόνο
- ▶ Για τα δικαιώματα των γυναικών

Σ'αυτές τις κατευθύνσεις ο ΣΥΝ πρέπει να αναζητήσει την επανασύνδεσή του με τις νέες γενιές και τη δημιουργία νέας δυναμικής στο χώρο των νεολαιίστικων κινημάτων, με τα οποία φιλοδοξεί να έχει σχέσεις αμφίδρομης έμπνευσης.

ε. Οι σχέσεις του ΣΥΝ και του κινήματος για την ισότητα των φύλων

Ο ΣΥΝ θεωρεί ως πολιτικό καθήκον προτεραιότητας να αγωνίζεται για να ξεπεραστούν οι άμεσες και έμμεσες διακρίσεις λόγω φύλου. Γι'αυτό προτείνει πρόσθετα μέτρα- νομοθετικά και διοικητικά- που θα διαμορφώνουν το κοινωνικό και θεσμικό πλαίσιο για πραγματική και πλήρη ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων στο σύνολο των πολιτικών, που εφαρμόζονται.

Ιδιαίτερως, πιστεύει, ότι η υποαντιπροσώπηση των γυναικών στην πολιτική και τους θεσμούς συνιστά ένα ανεπίτρεπτο έλλειμμα δημοκρατίας και πολιτισμού. Προσπαθώντας να συμβάλει στην άρση αυτού του ελλείμματος εφαρμόζει στην οργανωτική του πρακτική τα μέτρα των θετικών δράσεων, σύμφωνα και με την καταστατική του πρόβλεψη. Η δεκαετής εμπειρία δείχνει, ότι η υιοθέτηση των ειδικών θετικών δράσεων, με τα αποτελέσματα που είχε, αναγνωρίζεται ως θετικό φυσιογνωμικό χαρακτηριστικό του ΣΥΝ. Απόδειξη, ότι ο ΣΥΝ στις τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις έχει προβάδισμα στις γυναικείες ψήφους, κάτι που αποτελούσε ανέκαθεν χαρακτηριστικό του δικομματισμού. Στα χρόνια που έρχονται η αναβάθμιση της θέσης των γυναικών στην κοινωνία πρέπει να αποτελεί αγωνιστική προτεραιότητα για τον μετασχηματισμό της ελληνικής κοινωνίας και την αναβάθμιση της ποιότητας των θεσμικών λειτουργιών και της παραγόμενης πολιτικής σε όλες τις δομές του πολιτικού συστήματος, κρατικές, κοινωνικές, κυβερνητικές και κομματικές.

στ. Εσωκομματική δημοκρατία και δημόσια εικόνα του κόμματος

Το πρόβλημα της πολυγλωσσίας και της κακής δημόσιας εικόνας του κόμματος είναι πια κοινή συνείδηση. Βεβαίως και αυτό δεν είναι απλά οργανωτικό ή καταστατικό πρόβλημα. Η βαθύτερη ρίζα του βρίσκεται στα προβλήματα φυσιογνωμίας και στρατηγικής του κόμματος. Προβλήματα που το 3ο Συνέδριο καλείται να αποσαφηνίσει και θα αποσαφηνίσει. Όμως υπάρχει και μια σοβαρή οργανωτική και καταστατική πλευρά. Ο ΣΥΝ είναι το μόνο ελληνικό κόμμα με καταστατικά κατοχυρωμένο το δικαίωμα λειτουργίας ξεχωριστών τάσεων. Και αυτό είναι μια δημοκρατική κατάκτηση.

Μέσα στο συγκεκριμένο όμως πολιτικό σύστημα, με δεδομένο τον σκληρό πόλεμο που οργανώνεται κατά του ΣΥΝ από το κυβερνητικό κόμμα και δεδομένη την ισχυρή διάθεση παρέμβασης των μεγάλων εκδοτικών συγκροτημάτων και των μεγάλων ΜΜΕ, αυτή η δημοκρατική κατάκτηση κινδυνεύει, πολλές φορές να μετατραπεί στην Αχίλλειο πτέρνα του ΣΥΝ. Η λύση δεν βρίσκεται στην υποχώρηση από τους θεσμούς της εσωκομματικής δημοκρατίας και στην επιστροφή σε ένα μονολιθικό κόμμα.

Η λύση βρίσκεται στην ωρίμανση αυτών των θεσμών, στην αναλυτικότερη καταστατική ρύθμισή τους και στη διαμόρφωση κανόνων, που θα τονώνουν τον ενιαίο χαρακτήρα και θα εγγυώνται την προβολή και εφαρμογή της δημοκρατικά κάθε φορά διαμορφωμένης πολιτικής του κόμματος.

Η συζήτηση που γίνεται για την ασάφεια της πολιτικής μας, την εναλλακτική πρόταση εξουσίας, τον προγραμματικό μας λόγο και την διακριτή κι αξιόπιστη παρουσία μας, αθροίζεται στην κοινή διαπίστωση ότι στα μέλη μας και στην κοινωνία φτάνει μια εικόνα σύγχυσης.

Και η σύγχυση αυτή οφείλεται σε δύο λόγους.

Πολλές φορές η σύνθεση, που παράγεται ανάμεσα στις διαφορετικές απόψεις δεν είναι αποτελεσματική και είναι πίσω από τις απαιτήσεις των προβλημάτων. Και ο δεύτερος λόγος είναι ότι πάρα πολλές φορές προβάλλονται όχι οι θέσεις του ΣΥΝ, αλλά οι διαφορετικές απόψεις ή οι προσωπικές εκτιμήσεις των στελεχών. Υπάρχει πια πρόβλημα αντιλήψεων για τη συλλογικότητα με δημοκρατικές διαδικασίες.

Οι νέες συλλογικότητες της δημοκρατικής αριστεράς των κοινωνικών κινημάτων και της οικολογίας, επιβάλλεται να διευρύνουν ολοένα και περισσότερο τον δημοκρατικό πλουραλισμό, να στηρίζονται στην δημιουργική συμμετοχή των μελών, να παράγουν πολιτική, ιδέες, προτάσεις, νέες σχέσεις με την κοινωνία και τα προβλήματα. Οι περιχαρακωμένες ομάδες ακυρώνουν τον πλουραλισμό, κλείνουν την κοινωνία έξω από τις κομματικές λειτουργίες, εκτρέφουν τον παραγοντισμό, περιορίζουν το ρόλο και την ανανέωση των μελών και στελεχών, υποκαθιστούν τη συλλογική άποψη από την προσωπική τακτική, μειώνουν την αξιοπιστία του συλλογικού υποκειμένου και προβάλλουν την αναγνωρισιμότητα των προσωποποιημένων τακτικών.